

ศึกษาบทบาทตามการคาดหวังและที่เป็นจริงในการดูแลผู้ป่วยที่บ้านตามการ
รายงานของพยาบาลวิชาชีพ ศูนย์บริการสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร

นางรัชฎี บ่อมทอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2536

ISBN 974-583-054-2

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

018999 11707661x

A STUDY OF EXPECTED AND ACTUAL ROLES IN RENDERING HOME CARE OF
PATIENTS AS REPORTED BY PROFESSIONAL NURSES IN HEALTH CENTERS,
BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION

Mrs. Ruchanee Pomthong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science

Nursing Administration Program

Graduate School

Chulalongkorn University

1993

ISBN 974-583-054-2

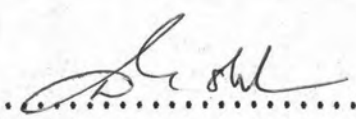
หัวข้อวิทยานิพนธ์   ศึกษาบทบาทตามการคาดหวังและที่เป็นจริงในการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน
  ตามการรายงานของพยาบาลวิชาชีพ ศูนย์บริการสาธารณสุข
  กรุงเทพมหานคร
โดย   นางรัชฎีย์ บ่อมทอง
ภาควิชา   คณะกรรมการบริหารหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต
  สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์

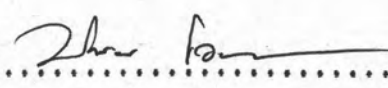

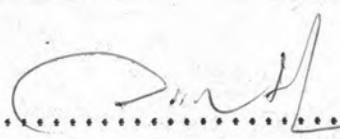
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรราษฎร์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์สมคิด รักษาสิทธิ์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณา ปุรณโชติ)

รัชฉิย์ บ่อมทอง : ศึกษาบทบาทตามการคาดหวังและที่เป็นจริงในการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน
 ตามการรายงานของพยาบาลวิชาชีพ ศูนย์บริการสาธารณสุข กรุงเทพมหานคร (A STUDY
 OF EXPECTED AND ACTUAL ROLES IN RENDERING HOME CARE OF PATIENTS AS
 REPORTED BY PROFESSIONAL NURSES IN HEALTH CENTERS, BANGKOK
 METROPOLITAN ADMINISTRATION) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.ประนอม โอทกานนท์,
 116 หน้า. ISBN 974-583-054-2

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทตามการคาดหวังและที่ปฏิบัติจริง
 ของพยาบาลวิชาชีพในการดูแลผู้ป่วยที่บ้าน และศึกษาปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. พยาบาลวิชาชีพมีความคาดหวังต่อบทบาทของพยาบาลเยี่ยมบ้านในการดูแลผู้ป่วยต่อเนื่อง
 ที่บ้าน อยู่ในระดับมาก 4 บทบาท คือ "การปฏิบัติกรพยาบาล" "การสอน" "การให้คำปรึกษา" และ
 "การนิเทศ" ส่วนบทบาทที่มีความคาดหวังในระดับปานกลาง ได้แก่ "การประสานงาน" "การนำการ
 เปลี่ยนแปลง" และ "การวิจัย"
2. พยาบาลวิชาชีพมีความคาดหวังต่อบทบาทการดูแลผู้ป่วยต่อเนื่องที่บ้าน แตกต่างกับการ
 ปฏิบัติจริง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยมีความคาดหวังสูงกว่าการปฏิบัติจริง
3. พยาบาลวิชาชีพที่มีวุฒิทางการพยาบาลสาธารณสุข มีความคาดหวังและการปฏิบัติจริง
 ต่อบทบาทการดูแลผู้ป่วยต่อเนื่องที่บ้าน ไม่แตกต่างจากพยาบาลวิชาชีพที่ไม่มีวุฒิทางการพยาบาลสาธารณสุข
4. พยาบาลวิชาชีพที่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยต่อเนื่อง มีความคาดหวังและ
 การปฏิบัติจริงต่อบทบาทการดูแลผู้ป่วยต่อเนื่องที่บ้าน ไม่แตกต่างจากพยาบาลวิชาชีพที่ไม่เคยได้รับการ
 อบรมเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยต่อเนื่อง
5. ปัญหาอุปสรรคจากการปฏิบัติงานการดูแลผู้ป่วยต่อเนื่องที่บ้าน มีดังนี้ บทบาทของ
 พยาบาลเยี่ยมบ้านไม่ชัดเจน, ผู้ป่วย/ผู้ดูแลไม่ให้ความร่วมมือ, ผู้ป่วยที่ต้องการการดูแลต่อเนื่องที่บ้านไม่ได้
 รับการส่งต่อ, พยาบาลไม่มีเวลาและไม่มีโอกาสในการทำวิจัย

ภาควิชา ..... คณะพยาบาลศาสตร์
 สาขาวิชา ..... การบริหารการพยาบาล
 ปีการศึกษา 2535

ลายมือชื่อนิติกร ..... *สมใจ โอทกานนท์*
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... *Th. Lo*
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ..... -

C486136 : MAJOR NURSING ADMINISTRATION

KEY WORD: EXPECTED AND ACTUAL ROLES/ HOME CARE/ HEALTH CENTERS

RUCHANEE POMTHONG : A STUDY OF EXPECTED AND ACTUAL ROLES IN
RENDERING HOME CARE OF THE PATIENTS AS REPORTED BY PROFESSIONAL
NURSES IN HEALTH CENTERS, BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION
THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. PRANOM OTHAGANONT, Ed.D. 116 pp.
ISBN 974-583-054-2

The main purposes of this research were to study and compare of
expected and actual nurses' role in rendering home care of the patients.
The study was also to find the problems of home care activities.

The Major Findings.

1. The professional nurses had expected nurses' role on "Provider
of Nursing Care" "Teaching" "Consultation" and "Supervision" in high level.
The roles on "Co-ordination" "Change Agent" and "Research" were in moderate
level.

2. There was a statistical significant difference at .01 level
between the expected and actual nurses' role in rendering home care. The
expectations mean score were higher than the actuals mean score.

3. There was no statistical significant difference between nurses
as classified by their education background of public health nursing on the
expected and the actual nurses' role in rendering home care.

4. There was no statistical significant difference between nurses
as classified by their training of continuing home care on the expected and
the actual nurses' role in rendering home care.

5. The problems concerning continuity home care were as follows :
role ambiguous, no co-operation from the patients or from care-giver, the
patients who need continuity care were not referring to health centers, and
nurses had no time and no opportunity in doing research.

ภาควิชา..... คณะพยาบาลศาสตร์.....

สาขาวิชา..... การบริหารการพยาบาล.....

ปีการศึกษา..... 2535.....

ลายมือชื่อนิติ..... *J. S. Pomthong*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... *Pranom Othaganont*.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม..... -.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พวงทิพย์ ชัยนิบาลสฤณี ที่ได้ให้คำปรึกษาแนะนำตั้งแต่เริ่มงานวิจัย ตลอดจนร่วมในการจัดสัมมนาเรื่องการพยาบาลต่อเนือง ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยครั้งนี้ รองศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะสนับสนุนดูแลเสมอมา และ รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณ ปุณฺณโชติ ที่ได้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยและการใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบแก้ไขให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ขอขอบคุณพยาบาลเยี่ยมบ้านทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยที่ท่านให้ทุนบางส่วนในการศึกษา และทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ นางอรชร ณ ระนอง ผู้อำนวยการกองการพยาบาลสาธารณสุข และ นางวาณี เทพประมวล หัวหน้าฝ่ายนิเทศการพยาบาลสาธารณสุข ที่ได้ให้การสนับสนุนในด้านการศึกษา และการวิจัยจนสำเร็จลงด้วยดี ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่กองการพยาบาลสาธารณสุข และเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่ได้ให้กำลังใจช่วยเหลือตลอดมา

คุณความดีและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบแด่ บิดา มารดา คณาจารย์ และพยาบาลเยี่ยมบ้านทุกท่าน

รัชณีย์ บ่อมทอง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญแผนภูมิ.....	ต
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ปัญหาของการวิจัย.....	4
แนวเหตุผลและสมมติฐานของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	30
ประชากร.....	30
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	30
การสร้างเครื่องมือ.....	31
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	32
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	34
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	38
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	63
สรุปผลการวิจัย.....	65
อภิปรายผลการวิจัย.....	68
ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย.....	74
บรรณานุกรม.....	77
ภาคผนวก.....	84
ประวัติผู้เขียน.....	116

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปและได้รับคืนจำแนกตามอนามัยภาค.....	33
2	จำนวนและร้อยละของพยาบาลเยี่ยมบ้านจำแนกตามอายุ อายุราชการ วุฒิทางการศึกษา วุฒิทางการพยาบาลสาธารณสุข ประสบการณ์การอบรม เกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยต่อ เนื่อง.....	39
3	จำนวนพยาบาลเยี่ยมบ้านและจำนวนผู้ป่วยที่ได้รับการดูแลที่บ้าน จำแนกตาม อนามัยภาค.....	41
4	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังและคะแนนการปฏิบัติจริงในการ ดูแลผู้ป่วยต่อ เนื่องที่บ้าน จำแนกตามรายด้าน.....	42
5	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังและคะแนนการปฏิบัติจริงในการ ดูแลผู้ป่วยต่อ เนื่องที่บ้านต่อบทบาทด้านการปฏิบัติการพยาบาล จำแนกเป็น รายชื่อ.....	43
6	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังและคะแนนการปฏิบัติจริงในการ ดูแลผู้ป่วยต่อ เนื่องที่บ้านต่อบทบาทด้านการสอน จำแนกเป็นรายชื่อ.....	47
7	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังและคะแนนการปฏิบัติจริงในการ ดูแลผู้ป่วยต่อ เนื่องที่บ้านต่อบทบาทด้านการให้คำปรึกษาจำแนกเป็นรายชื่อ.....	49
8	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังและคะแนนการปฏิบัติจริงในการ ดูแลผู้ป่วยต่อ เนื่องที่บ้านต่อบทบาทด้านการนิเทศจำแนกเป็นรายชื่อ.....	51
9	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังและคะแนนการปฏิบัติจริงในการ ดูแลผู้ป่วยต่อ เนื่องที่บ้านต่อบทบาทด้านการประสานงานจำแนกเป็นรายชื่อ.....	52
10	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังและคะแนนการปฏิบัติจริงในการ ดูแลผู้ป่วยต่อ เนื่องที่บ้านต่อบทบาทด้านการนำการเปลี่ยนแปลงจำแนกเป็น รายชื่อ.....	53
11	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังและคะแนนการปฏิบัติจริงในการ ดูแลผู้ป่วยต่อ เนื่องที่บ้านต่อบทบาทด้านการวิจัยจำแนกเป็นรายชื่อ.....	55

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
12	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังและคะแนนการปฏิบัติจริงต่อบทบาทของพยาบาลเยี่ยมบ้าน ระหว่างพยาบาลที่มีและไม่มีวุฒิทางการพยาบาล สาธารณสุข.....	56
13	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนความคาดหวังและคะแนนการปฏิบัติจริงต่อบทบาทของพยาบาลเยี่ยมบ้าน ระหว่างพยาบาลที่มีและไม่มีประสบการณ์การอบรมเกี่ยวกับการดูแลผู้ป่วยต่อเนื่อง.....	58
14	แสดงจำนวนและร้อยละของพยาบาลเยี่ยมบ้านที่รายงานปัญหาอุปสรรคจากการปฏิบัติงาน.....	60

สารบัญแนภูมิ

แนภูมิที่		หน้า
1	แสดงสภาวะสุขภาพและความเจ็บป่วย.....	10
2	แสดงการพัฒนาบทบาท.....	22
3	แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	29
4	แสดงโครงสร้างการบริหารงานของศูนย์บริการสาธารณสุข.....	112
5	การให้บริการของศูนย์บริการสาธารณสุข.....	113
6	การปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพหน้าที่เยี่ยมบ้านประจำศูนย์บริการสาธารณสุข.....	114
7	ศูนย์บริการสาธารณสุข สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร.....	115